

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsak četrtek.
Cena: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 8.—, inozemstvo
Din 64.—

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška c. 5
Telefon interurban 113

Cena inseratov: cela
stran Din 1400.—, pol stra-
ni Din 700.—, četrt strani
Din 350.—. Mali oglasi be-
seda Din 1.—, stalnim popust

Iz dnevov osvobojenja.

Pred desetimi leti: Konec umira-
nja, konec svetovne vojne.

Pred desetimi leti: Konec Avstrije,
konec narodne sužnosti.

Pred desetimi leti: Začetek last-
nega državnega življenja in udelež-
evanja.

Pred desetimi leti: Začetek narod-
ne svobode v lastni narodni državi.

Bili so to veliki dnevi pred dese-
timi leti. Prišli so »nada, sicer za-
željeni in pričakovani. Bili so veliki,
a njih veličina nam stopa po desetih
letih živo pred oči. V kratkih od-
lomkih si jih ogledajmo!

Slovenski narod je bil pod vodst-
vom dr. Korošca složen in odločen
za ustanovitev lastne države. Narod,
ki bi se ne zavedal svoje lastne dr-
žavnosti, ni narod.

Slovenski narod je danes po dese-
tih letih pod vodstvom istega dr. Ko-
rošca enotno složen in odločen za
ureditev države v zadovoljstvo vseh.
Narod, ki si države urediti ne zna,
je ni vreden.

V naši volji je naša moč, v našem
delu bo naš uspeh. To nam kliče
spomin iz dnevov osvobojenja in da-
je garancijo, da mirno vprašamo:
Kdo proti nam?

General Maister:

Mariborski dogodki 1. nov. 1918

(iz rokopisa generala Maistra „Naš Maribor“).

Mariborski Narodni svet je imel
zadnje dni meseca oktobra 1918 ne-
prestano sestanke z zastopniki ma-
riborskih Nemcev, ki so si na vso
moč prizadevali, da bi izsilili iz nas
čimveč koncesij glede na prehrano,
kar se jim je deloma že posrečilo in
to brez za nas pomembnejših na-
sprotnih obveznosti.

Meni se je zdela ta naša uslužlj-
ivost povsem neumestna in sem te-
kom seje Narodnega sveta v Cirilovi
tiskarni dne 29. oktobra ponovno po-
udarjal, da si moramo najprej zago-
toviti Maribor in potem šele lahko
dajemo Nemcem koncesije. Dosegel
sem sicer, da je predsednik Narodne-
ga sveta dr. Verstovšek dne 30. okto-
bra zahteval od nemških zastopni-
kov, naj se uredi za Maribor narod-
nostno vprašanje, a Nemci so to za-
htevo kratko odbili, češ, da se bo o
tem razpravljalo po rešitvi za tedaj
važnejših in nujnejših gospodarskih
in varnostnih zadev.

Vse to me je pripravilo, da sem
sklenil glede na iztrganje Maribora
iz nemške oblasti ravnati sam po la-
stni glavi. Zato sem si zagotovil za
pričakovano odločitev še enkrat vse
znane mi slovenske častnike in sem
imel z njimi zadnji sestanek dne 31.
oktobra ponoči v Narodnem domu.

1. novembra ob šestih zjutraj nas
je dožval vojaški štacijski poveljnik

polk. Holik, višje častnike marib.
polkov in drugih vojaških ustanov,
za deseto uro v svojo pisarno. Nekaj
pred osmo uro pa je prišel Oskar
Kratky, eden mojih stotnikov, javit
mi, da se vrši napovedano zborova-
nje radi nujnosti takoj in sicer v
polkovni pisarni 26. strelskega polka
v meljski vojašnici (sedaj vojašnica
kralja Aleksandra). Kratky je še pri-
pomnil, da so vsi pozvani častniki
že zbrani in da je hotel polkovnik
Holik posvetovanje že začeti, da pa
je navzoči stotnik Edo Vaupotič to
preprečil in zahteval, da obvestijo in
počakajo tudi mene. Podoba kaže,
da me polkovnik sploh ne bi klical
na to časovno in krajevno preloženo
sejo, če ne bi bil tega izsilil stotnik
Vaupotič.

V omenjeni pisarni so se nahajali
ob mojem prihodu: polkovnik Holik,
vojaški štacijski poveljnik; polkov-
nik Kobilanski, poveljnik strelskega
polka št. 26; polkovnik Zhuber, po-
veljnik topniškega polka št. 106; pol-
kovnik Bergmann, poveljnik rezerv-
ne bolnišnice Dunaj št. 1; podpol-
kovnik Götz, poveljnik dragonskega
polka št. 5; podpolkovnik Pavliš,
poveljnik pešpolka št. 47; podpol-
kovnik Huber, strelskega polka št. 26;
podpolkovnik Hašk! strelskega
polka št. 26; stotnik Vaupotič strel-
skega polka št. 26, in še nekaj čast-
nikov, katerih imen se več ne spo-
minjam.

Na posvet je prišel tudi brigadir
Schinnerer (bivši poveljnik 26. strel-
skega polka), ki je bil tedaj v Mari-
boru na dopustu.

Takoj po mojem vstopu nam je
sporočil polkovnik Holik, da priha-
jajo čimdalje grše vesti: fronta se je
vsa razsula, vojaštvo se vali v div-
jem neredu domov in že ropa skla-
dališča ob železnici; zlasti Mariboru
se obetajo trdi časi, ker bo drl velik
del frontnih stotisočev skozenj. —
Zato nas je klical, da bi pripravili
primerne ukrepe proti verjetnemu
vojaškemu nasilju. Izjavil pa je, da
se te seje sicer še udeleži, potem pa
zbog boleznj takoj preda svoje služ-
bene posle.

Polkovnik Holik je že doma sestav-
il nekaj točk, ki naj bi bile podlaga
za zgradbo skupnega načrta, po ka-
terem bi se mogel vzdržati red v Ma-
riboru in okolici. Začel je torej s te-
mi svojimi točkami, pa že prvi stav-
ki so pričali, da jih je napisal v trdni
veri in volji, da pripade Maribor —
Nemški Avstriji.

Uvidel sem, da moram za vsako
ceno preprečiti to nakano nemških
častnikov. Prepoznal sem, da je zdaj
usoda Maribora v mojih rokah.

To spoznanje me je tako razvnelo,
da je kar bušnilo iz mene: »Ich er-
kenne diese Punkte nicht an! Mar-
burg erkläre ich für jugoslawischen
Besitz und übernehme im Namen
meiner Regierung das Militärkom-
mando über die Stadt und die ganze
Südsteiermark.« (Ne priznavam teh
točk! Maribor proglašam za jugoslo-
vansko posest in prevzemam v ime-
nu svoje vlade vojaško poveljstvo
nad mestom in vsem Spodnjim šta-
jerskim.) — To sem izjavil na lastno
pest in na lastno odgovornost.

Udarec je zadel tako nepričakova-
no in tako globoko vse navzoče, da
jim je v resnici zastala sapa. Z izbe-
ganih obrazov častnikov sem raz-
bral, da jih je popolnoma strl moj
odločni in samozavestni nastop. Za-
to sem — še preden je mogel kdo iz-
pregovoriti — drugič vsekaj: »Wer
sich im Bereiche meines Komman-
dos meinen Befehlen widersetzt, —
kommt vor mein Kriegsgericht!« —
(Kdor bi se v področju moje oblasti
upiral mojim poveljem, pride pred
moje vojno sodišče.)

S to grožnjo sem popolnoma zma-
gal.

Polkovnik Holik je precej pouda-
ril, da se je tako že odrekel svoji na-
daljni službi. Brigadir Schinnerer je
izjavil, da se kot ranjenec ne bo viš